

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

02.12.2025

Шаршады авылы

№ 16

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Шаршады авыл жирлегә жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Шаршады авыл жирлегә территориясендә жирләргә саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 статьялары нигезендә, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 2004 елның 28 июлендә кабул ителгән 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Шаршады авыл жирлегә башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. «2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Шаршады авыл жирлегә жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Шаршады авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә мәгълүмат стендында халыкка житкерергә, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<https://pravo.tatarstan.ru>), Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга (<https://agryz.tatarstan.ru>).

3. Әлеге карар 2026 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районы
Шаршады авыл жирлегә
башкарма комитеты житәкчесе

Залетов С.Л.

Әгерже муниципаль районы
Шаршады авыл җирлеген
Башкарма комитетның
2025елның 2декабрендә кабул ителгән
16 нче номерлы карары белән
расланды

**"2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районының Шаршады авыл җирлеген
җирләреннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

2025г.

2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының
Шаршады авыл җирлегенә территориясендә
җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль
программасының паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	Россия Федерациясенең Җир кодексы, Россия Федерациясенең Бюджет Кодексы
Заказчы	Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Шаршады авыл җирлегенә башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Шаршады авыл җирлегенә башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Шаршады авыл җирлегенә җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаны билгеләү	Шаршады авыл җирлегенә җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗәләр	Җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану, бозылган җирләрен торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
Программаны гамәлгә ашыруга контроль	Шаршады авыл җирлегенә башкарма комитеты, Шаршады авыл җирлегенә башкарма комитеты җитәкчесе
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Җир биләүчеләрнең һәм алардан файдаланучыларның җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану эшчәнлеген координацияләү Шаршады авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә
Финансирование чыганагы	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты акчалары, оешмалар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла
Финансирование күләме	Авыл җирлегенә бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум. 2028 ел – 3000 сум

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсеннәң хәзерге торышына характеристика һәм төп проблемалар.

Әйләнә-тирә мохитнәң мөһим өлеше булган жирне куллану башка табигый объектлар - хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыклары белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык тиз арада яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфракның җимерелүенә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигый комплекста экологик начарлануга китерәчәк.

«2026-2028 елларга Әгерҗе муниципаль районының Шаршады авыл жирлегендә жирләрдән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту файдасына дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче жирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондын зур күләмдә төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохитның барлык экосистема буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр сала. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, экосистеманың берәр буынының дәрәжәсез бозу, ул урман, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ кулланмау, аңа үз файданы гына күздә тотып һәм хужаларча булмаган караш жирнең башкара торган функцияләре бозылуга, табигый үзенчәлекләренә кимүенә китерә. Жирне саклау нәкъ менә рациональ жир куллану тәмин ителгәндә генә нәтиҗәле була ала.

Хәзерге этапта Шаршады авыл жирлегендә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм аның халкының экологик яктан куркынычсыз яшәше проблемалары жирләргә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирләргә саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә чишү, хәзерге буын кешеләргә өчен генә түгел, киләчәк буыннар файдасына да хәл итеп була.

Татарстан Республикасының Әгерҗе муниципаль районының Шаршады авыл жирлегә территориясендә төрлечә рөхсәт ителгән кулланылыштагы жир кишәрлекләре бар.

Авыл хужалыгына караган жирләр иң кыйммәтлеләргә булып тора.

Авыл жирлегә территориясендәге көтүлекләр, культура-техник яктан караганда, күбесенчә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмчә хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын да исәпкә алганда, табигый көтүлекләр артык авырлык кичерми. Торак пунктның күпчелек көтүлекләрендә яшел үлән артыгы белән. Территориянең экологик торышы уртача яхшы, әмма

рөхсәтсез, стихияле чүплекләр тирә-як мохиткә начар тәэсир итә һәм экологик хәлне тагын да катлауландыра.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм тормышка ашыру этаплары.

Шаршады авыл җирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирүчәнлеге һәм контрольдә тотылуы, нәтижелелеге җирлек территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендәге муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып тора.

Муниципаль программаның максатлары - җирнең һәм туфракның пычрануын, кимүен, деградациясен, бозылуын, юкка чыгуын һәм җиргә, туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук җирләрне рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрнең үзлекләрен яхшырту өчен, уңдырышлылыгын торгызу.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- җирләрдән файдалану һәм саклау нәтижелелеген арттыру, җирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- җирләргә инвентаризация үткөрү.

Җирләрне инвентаризацияләү җирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, жимерелүен, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яки максатчан билгеләнеше буенча һәм рөхсәт ителгән файдалануга туры килми торган җир кишәрлекләрен, җирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Өлеге программаны гамәлгә ашыру җирдән файдалануны тәртипкә китерүгә, яңа җир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл җирлегенең инвестиция жәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуңа бәйле рәвештә икътисадның үсүенә, җирләрне нәтижелерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1). Торак пунктларны төзекләндерү;
- 2). Җирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3). Җирләрне нәтижелә файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Шаршады авыл җирлеге территориясендә җирләрне саклау һәм файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча планлаштырылган чаралар.

№	Чараның атамасы	Финансирование һәм аның (мең сумнардә)	Башкаручы	Үтәлү вакыты	Жаваплы
1.	Чокырларның өске сөзәклеген ныгыту	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Җирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
2.	2. Грунтның гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Карьердан файдаланучылар	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар

4.	Хосусый буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны конкрет милекчеләргә тапшыру.	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
5.	Жирләрдән файдалану чикләрен, линия корылмалары объектларын, юл челтәрен, чикләнгән файдаланудагы җирләрне, сыйфат күрсәткечләрен куеп, әлеге җирләрнең бердәм банкын булдыру һәм алып бару	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
6.	Шаршады авыл җирлеге торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Авыл җирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум 2028 ел – 3000 сум.	Авыл җирлеге башкарма комитеты	даими	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
7.	Авыл хужалыгы җирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән капланудан саклау һәм зарарлы организмнардан яклау чараларын үткөрү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашуы буенча	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлегенә нәтижәсендә деградациягә, пычрануга, чүплөнүгә, башка тискәре (зарарлы) йогынтылар аркасында бозылуга дучар булган җирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар